

Christian Gottschalck-Hansens prædiken ved Rigsdagens åbning

Taler

Christian Gottschalck-Hansen 7. oktober 1907
Sognepræst

Dato**Sted**

Frederiks Kirke/Marmorkirken

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 20, vers 24—28

Salmer

Du Herre Christ
Jesus os til trøst og gavn

HVOR GAAR VEJEN

BØN.

„Vi hos Dig evindeligt i Himmerig,“ saadan lød det nys i vor Sang, Herre Jesus Christus, om Maalet, Du har sat; men nu er der jo ingen, der kan være hos Dig hist uden først at være hos Dig her,„ derfor bede vi Dig, kjære Herre, vis os gennem Ordet, hvor Vejen gaar, at Mennesker maa faa Lyst til at komme til Dig og være hos Dig her for saa salige at kunne være hos Dig evigt derhjemme.
Amen!

Text: Matth. 20, 24—28.

Og der de ti det hørte, bleve de vrede paa de to Brødre Men Jesus kaldte dem til sig og sagde: I vide, at Folkenes Fyrster herske over dem, og de store bruge Myndighed over dem. Men saa skal det ikke være iblandt Eder; men hvo som vil være stor iblandt Eder, han være Eders Tjener, og hvo som vil være den ypperste iblandt Eder, han være Eder underdanig. Ligesom Menneskens Søn ikke er kommen at lade sig Ijene, men at tjene og give sit Liv til en Gjenløsning for mange.

Ude paa Korsvejen standsede en lille Dreng; han stod et Øjeblik stille og saa' sig om. Det stod tydeligt at læse paa hans Ansigt, at det var Spørgsmaalet: Hvor gaar Vejen? som hans Tanker stærkt syslede med. „Du lille Ven,“ sagde en Vejfarende til ham, „kan Du da ikke læse, hvad der staar dér paa Vejviseren? Det skal du altid give Agt paa, saa kan Du aldrig tage fejl af Vejen!“ Hvor var han dog lykkelig den lille efter at være bleven hjulpen til rette. Det var en Fryd at se ham, da han syngende drog sirr Vej med Glæde. Paa den store Verdens Landeveje og i Staternes Raadslagninger er vort lille Fædreland og dets Repræsentationer at ligne ved den liden Gut; atter samles Kongens og Folkets Tillidsmænd for at raadslaa paa Thinge om Fremtids Ve og Vel, var det da saa svært, om beslægtede Tanker husedes i mangt et Bryst som dem, hvormed den lille Dreng standsede ved Korsvejen, medens han sukkede: Hvor gaar Vejen? Ligger saa meget i det dunkle med Hensyn til Fremtiden for vort lille Land og Folk, saa gjælder det jo saa meget desto mere at indslaa den rette Vej, og lad os derfor kun standse i Herrens Hus i Dag for at lytte til hans Vejledning, som aldrig leder vild, lad os bruge én af de hastigt rindende Timer til sammen med hverandre at læse Herrens Ord for at faa Svar paa det store Kjærnespørgsmaal:

Hvor gaar Vejen?

Og saa lagde Du maaske Mærke til i det, der blev oplæst, hvordan det lød, da Ordene faldt med stærkest Vægt: Menneskens Søn er ikke kommen at lade sig tjene, men at tjene og give sit Liv til en Gjenløsning for mange. Og hermed er givet det første Svar paa Spørgsmaalet: Hvor gaar Vejen? thi Vejen gaar hen til vor Herre Jesus Christus, han der ene kan gjøre et Menneskehjærte glad. Skal der nemlig spørges dybt og sandt, da maa det aldrig glemmes, at Herren vil have den enkelte i Tale. Er det Gudstjeneste, vi ere samlede til, og er det Herrens Ord, vi ere samlede om, da er det jo ikke Meningen, at der her skal holdes en Slags Paradetjeneste, nej i Guds Hus er det altid Evighedsværdierne, det drejer sig om. Derfor hen til vor Herre Jesus, det er Vejen! Og vilde nogen spørge: Hvad skal vi dér? Da maa der svares: Netop dér skal Du blive Vidne til, hvad der aldrig hør gaa Dig af Minde for Din Hjærtefreds Skyld, og netop dér skal Du faa at se, hvordan de Skikkelser dannes, som uden Personsanseelse yde den betydningsfuldeste Indsats i Folkenes Liv. Se da paa ham, hvis hele Liv paa Jorden er skildret kort og klart i de faa Ord: at tjene og give sit Liv til Gjenløsning for mange. Han, som havde Herlighed hos Faderen før Verden var, forringede sig selv og tog en Tjeners Skikkelse paa og blev Mennesker lig, lod sig føde af en Kvinde, blev svøbl. i Klude og lagt paa Straa — han, hvem Jorden

hører til og al dens Fylde, maatte minde om Rævene, der havde Huler, og Himlens Fugle, der havde Reder, medens han selv ikke ejede det, hvortil han kunde hælde sit Hoved. Han, for hvem Himlens utalte Lergioner bøjede sig i hellig Tilbedelse, vandrede omkring fulgt af en lille Skare fattige Fiskere og Toldere, forfulgt og efterstræbt af alt, hvad der var stort og heriigt i Israel. Han, som kunde have tvunget Mennesker til at tjene sig, gik omkring og gjorde vel allevegne mod syge og bedrøvede og forladte, som han mødte paa sin Vej.

Han, som selv var Livet og Livets Kilde, endte med at bøje sit Hoved paa et Kors og overgive sin Aand i den himmelske Faders Hænder. Ja, oversku hele dette vidunderlige Liv fra Krybben til Korset, og Du nødes til at sige, at Herrens Liv var en Tjenervandring i Ordets dybeste Forstand, et Liv, der netop finder sit Udtryk i de mindeværdige Ord: Menneskens Søn er ikke kommen at lade sig tjene, men at tjene og give sit Liv til Gjenløsning for mange. Men som Herrens Liv var, saa er det endnu den Dag i Dag, endskjønt han sidder ved Faderens højre Haand, som en Herre over alle Ting — ganske vist, der kommer den Dag, da han skal aabenbares i Himlens Skyer, naar han kommer igjen for at dømme levende og døde, da er det for sent at omvende sig, og da vil det blive forfærdeligt for hver den, der har skudt Frelsens Tilbud til Side; ni'en endnu er det Naadens Tid, og endnu vandrer Herren paa Tjenervejen bedende enhver, han træffer paa: Lad mig faa Lov at tjene Dig med mit Liv og med min Lidelse, med min Død og med min Opstandelse, lad mig tjene Dig, Du fattige, at Du kan blive rig, Du urene Synder, at Du kan blive rensset, Du forlable og fordømte Menneske, at Du kan blive frelst og faa Arvelod og er Del i Himmeriges Rige. Lad mig tjene Dig, siger han ogsaa i denne Forsamling her i Dag, jeg forlanger intet for min Tjeneste, kommer og køber uden Penge og uden Betaling, der kræves kun dette ene: Du maa lade Dig tjene af ham. Og svarer Du ham nu tilbage: Jeg er rig og har Overflod, mig fattes intet, jeg har ikke Din Tjeneste behov; ja, da maa Du foreløbig vandre Dine egne Veje, indtil Du maaske en Gang faar Dine Øjne opladte for, at Du har bedraget Dig selv. Gid saa blot, naar den Erkjendelse vaagner bos Dig, Herren endnu maa være iblandt os som den, der tjener, gid det saa endnu maa være Naadens Tid, at Du ikke skal faa Dommens- Ord at høre: Jeg kjendte Eder aldrig, viger bort fra mig alle I, som beflitte Eder paa Uret. Men salige Lykke for den, der skjønner, at Vejen gaar hen til vor Herre Jesus Christus for ærligt og oprigtigt at lade sig betjene af ham, han skal i Sandhed erfare, at Herren holder, hvad han lover, naar han fylder det futlige og tomme Hjærte med Lys og Fred, med Glæde og Kraft, naar han med sit Blod renser selv den usleste og elendigste Synder og lægger ham som et

benaadet Guds Barn til det store Guddomshjærte, medens han giver Sjælen den liflige Forvisning om Arv i Himmerige med alle de hellige. Se derfor gaar Vejen hen til vor Herre Jesus Christus, for at han kan faa Lov til at tjene Dig og gjøre Dit Hjærte glad, og for at Du kan komme til at smage, at Herren er god, og ad den Vej er det saa, at han danner Mennesker, der faa Lyst til at tjene ham. Naar Menneskers Vej gaar hen til Herren, da gjentager det sig atter og atter, hvad der en Gang gik for sig i en By i Nordafrika, hvor der blev holdt Slavemarked. Paa Torvet, hvor Slaverne stode opstillede til Salg, var der blandt disse en ung Mand med Lænker om Hænderne ligesom de andre. En rig Mand traadte til, saa' ham og fattede inderlig Medlidenhed med ham, derefter gik han til Slavehandleren, spurgte om Slavens Pris, betalte den og gik saa hen til den unge Slave og sagde til ham: Du er fri og kan gaa, hvorhen Du vil! Slaven kunde ikke fatte det og kunde heller ikke tro det, thi en saadan Kjærlighed havde han aldrig mødt, men da han fik Troen i Hænde, da hans Lænker bleve løste, og han følte sig fri, da faldt han ned for den rige Mands Fødder og sagde til ham: Aldrig har noget Menneske elsket mig som Du, og derfor vil jeg nu ogsaa tjene Dig hele min Levetid. Se, hvad der foregik i den unge Slaves Sjæl, det foregaar netop i ethvert Menneskes Sjæl, hvor Jesus faar Lov til at tjene. Og saa siger jeg: ikke alene lykkelig den, der faar opleve dette, men Lykke over de Hjem, der inden sine Døre faar stifte Bekjendtskab med saadannes Tjeneste, og mangefold Lykke for det Land, der inden sine Grændser ejer et stadigt voxende Folk, der kjender Frydesangen. Se, derfor gaar Vejen hen til Herren, der gjør Hjærtet glad og skaber Lyst til at tjene.

Dog her kunne vi ikke standse, thi det er ikke alene, naar Talen er om at naa hen til Herren, hen til det store Møde med ham, der gjør Synderen glad, at Ordet viser Vej ved at fortælle os om alt, hvad Synderes Frelser har gjort for at tjene dem, som vil lade sig frelse, men ogsaa naar Talen bliver om, hvordan de skulle leve, som have faaet Kjærlighedens Lyst til at tjene ham, der har elsket dem først, giver Ordet os den klareste Besked; og derfor skal Spørgsmaalet atter lyde: Hvor gaar Vejen? for at vi kunne faa at høre det næste Svar: Ind under Ansaret, og her hiiver Hjærtet stille. Vi maa jo nemlig aldrig glemme, at det var i Herrens egen snævre Apostelskare, hos de Mennesker, der dog havde lært at tro paa ham til deres Sjæls Frelse, hvis Synder vare forladne, men som derfor alligevel endnu vandrede under Synderes Kaar, at det Optrin med Hæderspladserne fandt Sted, som gav Anledning til, hvad vi læste før, at da de ti det hørte, bleve de vrede paa de to Brødre. Kunde sligt gaa for sig i en saadan lille sammenlevet Kreds, saa Herren maatte kalde dem til sig ind under Ansaret og tale dem alvorligt til og

skildre for dem det ydmyge, tjenende Sind, da kan det ikke undre os, naar i politiske Kredse Bølgerne tidt kunne gaa højt, medens Vreden ikke altid vælger de skaansomste og retfærdigste Udtryk for Hjærtets Følelser, og derfor ligesom Herren i gamle Dage tog Disciplene afsides og talte med dem om, at hvo som vil være stor iblandt Eder, han være Eders Tjener, og hvo som vil være den ypperste iblandt Eder, han være Eder underdanig, saaledes er det aabenbart paa rette Plads nu, inden Landserne skulle brydes paa Thinge, at Herrens gamle Ord faar Lov til at lyde for de Hjærter, der ville lade Jesus kalde dem til i sig, for at han her i Guds Hus som i en Skriftestol kan føre dem ind under Ansaret. Saadan har Herren jo for Skik snart under større Forhold og snart under mindre. Var det ikke Herren, der ligesom kaldte det danske Folk som Helhed ind i Skriftestolen, ind under Ansaret for at mane til det ydmyge og tjenende Sind, da Bomber og Granater for hundrede Aar siden lagde store Dele af denne By i Aske, som vi ere bievne mindede om det i dette Efteraar. Tror I ikke, at Herren kaldte mange ind i Skriftestolens Stilhed i Aarel 1807? Vi have oplevet alvorsfulde Tider siden da, og rundt i Danmark stiger mangan en bevæget Bøn op for Naadens Throne, om dog vort lille Land maa blive forskaonet for at slettes af Nationernes Tal eller gaa til Grunde i Folkets Synder. I, Kongens Raadgivere og Folkets kaarne Mænd, alle sidde I paa Hæderspladser og dermed paa ansvarsfulde Poster, lad nu Herren faa Lov til i Dag at kalde ind i Skriftestolen, ind under Ansaret og minde om, at det Sind, der raadede hos Apostlene ved den Lejlighed, hvorom vi i Dag have hørt, det er et Sind, som intet duer. Lad kun Meningerne komme frem, og lad kun Anskueiserne prøve Kræfter, men alt, hvad der er lavt, og alt, hvad der kun er Magtbegjær, være langt fra enhver af Eder, maa Herren faa Lov til at præge hver enkelt iblandt Eder med det rette ydmyge Sind og med den ægte tjenende Fædrelandskærlighed til vort lille, skjønnne, gamle, danske Land; da skal alt, hvad der minder om den usle Misundelse, være borte, og da vil det stærkt blive understreget i Folkets Bevidsthed, at den, der tager sit Kald alvorligt, for ham bliver det ofle saa tungt, at det bliver lil Byrde; da vil alt, hvad der hedder uværdigt Spil, være som blæst bort for Vederhæftighed i betroede Mænds Ord, og da skal der fra alle dem, der ere nationalt vaagne, vides de Mænd bjærtelig Tak, som bragte virkelige Ofre for Landets Sag. Blandt voxne Mennesker og myndige Mænd skulde der vel ikke bruges mange Ord for at faa det slaet fast, at i de fremskudte Stillinger har Letsindigheden ikke hjemme. Saa gælder det al bruge den kostbare Tid — hvor tidt og ofte er ikke selv betydningsfulde og vidtrækkende Sager druknede i de udvandede Talemaaders stride Strøm — saa kalder Herren atter ind under Ansaret, thi der skaf jo tjenes, medens det er Dag, Natten kommer, da ingen kan arbejde. Lad mig

minde om Islandsfærden. Paa det Sted, hvor Toget drog til Thingvold, drejer Rytterskaren efter endt Rundrejse i Landet atter ind paa Landevejen, der fører til Reykjavik; men der gaar som en Gysen gennem Rækkerne, og der blev noget, af Skriftestolens Stilhed over hele Linjen, da det rygtedes om Dødsfaldet derinde paa Hospitalet i Reykjavik By. Og nu os her! Skal det være Dine eller mine Dødsruner, der skulle ristes i denne Yinter? Det er den Slags Tanker, der gjør Hjærtet stille og viser os, at Vejen gaar ind under Ansvarret, medens vi mindes om at tjene Herren med al vor Flid.

Men naar vi saa have spurgt: Hvor gaar Vejen? Og der blev svaret; Hen til Herren, som gjør Hjærtet glad, og det dernæst atter hed: Hvor gaar Vejen? og Svaret lød: Ind under Ansvarret, hvor Hjærtet bliver stille, saa skal det endelig siges endnu en Gang: Hvor gaar Vejen? for at det sidste Svar kan blive givet: Ud i Arbejdet, hvor det tiltrænges, at Hjærtet er varmt. I det oplæste Ord strejfer Herren ind paa del Onuaade, som i den kommende Vinter skal beskæftige Tankerne for saa mange af Eder, som ere herinde. Folkenes Fyrster herske over dem, siger Herren, og de store bruge Myndighed over dem, men saa skal det ikke være iblandt eder, nej, i Herrens Venners Kreds skal der gjælde en anden Grundlov; men hvad om Herrens Tanker fik mere og mere Raaderum ogsaa i Folkenes politiske Liv, det skulde utvivlsomt aldrig blive til Skade, men bære rigelig Frugt i det vidtforgrenede Arbejde, der trænger til varme Hjærter, om det skal lykkes. Der er bleven sagt, at den kommende Rigsdagssamling skal blive den betydningsfuldeste i mange Aar, og de Sager ere blevne nævnede, som det vilde være af uvurderlig Betydning for vort Folk at faa gennemførte; men skal der regnes med Løsning ad den fredelige Forhandlings Vej, da trænges der til, at Vejen gaar hen til Herren, som kan gjøre Hjærterne glade og ind under Ansvarret, hvor Hjærterne blive stille, ellers tror Jeg ikke paa, at Vejen gaar ud i Arbejdet med Hjærterne saa varme for Sagen, at der i det afgjørende Øjeblik kan ses bort fra Personerne. Det er de glade Hjærter og de stille Hjærter, der ogsaa blive de varme Hjærter, og naar først det er sket, da sker der Undere iblandt os. Hvad der kan ofres, det er tidt utroligt. 10 Fabriksarbejdersker, 10 Sypiger og 10 Tjenestepiger ofrede af deres knapt tilmaalte Løn 1260 Kr. i ét Aar til en Sag, deres Hjerter brændte for — det er et Exempel blandt mange; men det er den Slags Ting, det er værd at regne med, naar Danmarks Forsvarssag vel snart banker paa hos Landets Børn. Ud i Arbejdet, ja der gaar Vejen, men varme Hjærter for den Sag, hvorom der handles, eller Spørgsmaalets Løsning vil lade vente paa sig. At gjøre alle tilpas er hverken opnaaeligt eller eftertragtellesværdigt; det gjælder den enkelte, som det gjælder

Sammenslutningerne, at skal der arbejdes, da maa man ofte have Lov til at sige: Jeg sidder ikke her for at give en Forestilling, der skal vække Tilskuernes Bifald; men Hensigten er for mig Landets Ære og Folkets Gavn. Maatte ogsaa det Hensyn blive gjort gjældende, naar Kirkeforfatningssagen lægges paa Rigsdagens Bord, saa der kan blive skænket vor Folkekirke gode Kaar ikke til at herske, men til at tjene, idet det vel erindres, at det er ikke alle Kaar, hvorunder der kan tjenes, selv om der nok kan trælles derunder. Men naar Herren i Ordet taler om Folkenes Fyrster, da lad os her i Norden glæde os, naar ogsaa de, der indtage første Plads, ville spørge: Hvor gaar Vejen? Hvor gik han Vejen støt, vor kjære, gamle, afdøde Konge med Gud for Ære og Ret; naar den Slags Fyrster hersker over Folkene, da hiiver der rig Anledning til at takke Gud for alt» hvad han gav i en saadan Konge, som blev stor iblandt os, fordi han vilde tjene paa den Plads, hvor Gud havde sat ham. Og naar det fremdeles i de to andre skandinaviske Lande hedder i det ene: Sverrigs Vel og i det andet: Alt for Norge, da lad disse Fyrsternes Valgsprog minde os hernede i Danmark om, hvor Vejen gaar: Ud i Arbejdet med varme Hjærter for Danmarks Vel og ind under Ansvar med stille Hjærters Overvejelse af alt for Danmark, medens vor egen Konges Valgsprog skal holde os det stadig klart, at Vejen gaar i Medgang og i Modgang, i Liv og i Død hen til den Frelser, som ene kan gjøre Hjærtet glad, saa at vi kunne sige med frit Mod: Herren er min Hjælper!

Amen!

Kilde

Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Prædiken, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/christian-gottschalck-hansens-praediken-ved-rigsdagens-abning>